

DRAMA NA FITZ ROYU

EL CHALTEN

Klasična patagonska zgodba z razburljivim koncem. Moja peta odprava v Patagonijo, deželo na koncu sveta, ki slovi po čudoviti pokrajini, slabem vremenu in drznih, slikovitih gorah. Skupaj sem tam preživel že deset mesecev. Dobesedno uročila me je najmogočnejša patagonska gora, 3440 metrov visok Fitz Roy oziroma El Chalten, kakor je njegovo originalno indijansko ime. Beseda pomeni 'gora, iz katere se kadi'. Strme stene iz najboljšega granita vsekakor niso vulkanskega izvora, Indijanci so goro poimenovali tako, ker se je nad njo vedno zadrževal oblak. Le-ta je bil in je tako kot vreme v celotni Patagoniji posledica bližine dveh oceanov, ki kuhata nestanovitno, v večini slabo, viharno vreme. Od prvega vzpona na goro leta 1952, ko sta se na vrh povzpela slovita francoska alpinista Terray in Magnone, je gora med najbolj cenjenimi in zelenimi alpinističnimi cilji. Sam sem se v minulih letih povzpela na vrh že dvakrat, tokrat, tretjič, sva s prijateljem in običajnim patagonskim soplezalcem Grego Lačnom prišla z željo preplezati novo smer v severni steni gore.

Dolgo čakanje na lepo vreme nama je v mestecu Chalten tik pod vznožjem Fitz Royeve skupine popestrila za te kraje povsem neobičajna nevihta, ki je samo še povečala neugodje in strah pred slabim vremenom, ki naju lahko doleti v steni. Dokaj uspešno sva se prebijala čez dneve s slabim vremenom v gorah. V Chaltenu se je v zadnjih letih razvila dokaj dobra športnoplezalna scena. Dneve, ki niso dovoljevali plezanja višje v gorah, sva tako preživela ob plezanju v številnih nižjih skalah okoli mesta. Čas je hitreje mineval, športno plezanje pa je skrbelo tudi za ohranitev dobre plezalne pripravljenosti.

DOVOLJ ČAKANJA

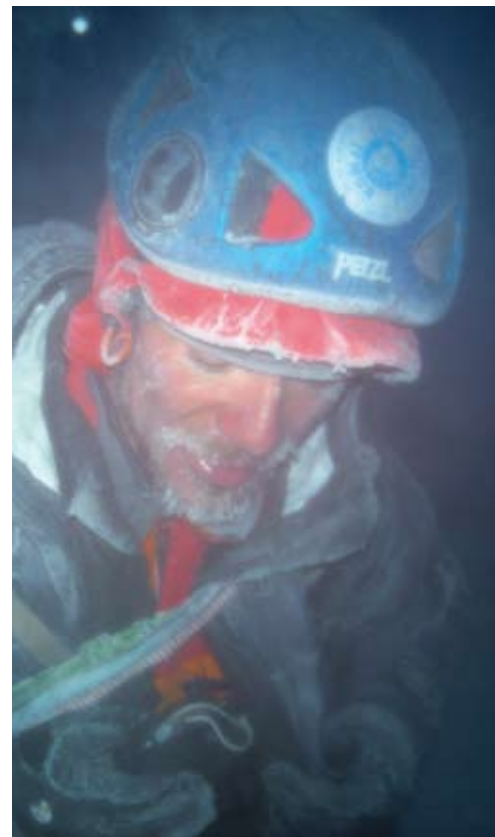
Vedno se najprej začnejo govorice o prihajajočem lepem vremenu, izhajajoče s številnih spletnih strani, ki ponujajo satelitske vremenske karte. Obljubljeni dnevi se nemalokrat razblinijo ali vsaj zamaknejo. Tudi tokrat se je iz obljubljenega petdnevnega "okna" izcimila 24-urna luknja lepega vremena, pol v petek in pol v soboto, za nedeljo pa je bil napovedan vesoljni potop. Najina dokaj debela lupina potrpežljivosti je počasi začela pokati, zato sva se odločila, da kljub precej negotovi napovedi poizkusiva. »Sestopiva lahko vedno ...« je bila modra, a naivna tolažba. V četrtek sva se tako znašla v najinem izhodišču pod previsnim balvanom, pod katerim sva imela šotor, na prelazu Quadrado, pet ur hoda iz Chaltena. Zrla sva v oblake, ki so se z veliko hitrostjo zaletavali v gigantsko zahodno ostenje Fitz Roya. Veter, ki je tresel šotor, nama je pomagal zaspati in tudi ob dveh zjutraj namigoval k podaljšanemu spancu. Nisva se

dala in sva čez eno uro že korakala proti bližnjemu prelazu. Pogled na drugo stran ni bil obetaven. Črni oblaki so zagrinjali Cerro Torre, le nekaj zvezd je poizkušalo svetliti nebo. Vseeno sva se spustila 300 višinskih metrov do ledenika Pollone, preskočila nekaj ledeniških razpok in se skoraj zaletela v severno steno. S prvo svetlobo sva ob rahlem naletavanju snežink vstopila v nepreplezano linijo desno od smeri Tehuelche s tolažbo, da se bo vreme samo še boljšalo. Kljub temu sva se morala pošteno truditi ob na sveže pobeljeni skali. Lovila sva večjo razčlemba, ki naju je mnogokrat spodila iz poledenelega dna v krušljive plošče okoli. Skala je bila res slaba, drobljiva in polna sumljivih lusk. Po desetih raztežajih težkega in psihično napornega plezanja sva priplezala na stolp vrh strmega spodnjega dela stene. Ledee počli in napovedano kratkotrajno lepše vreme so naju preusmerili v desno, proti starejši Francoski smeri, ki je bila po prvem vzponu leta 1979 po mnogih poizkusih prvič ponovljena šele lansko leto. Pozno popoldan sva se ji priključila in ponoči občudovala francoske mojstre, katerih smer je bila res preplezana precej pred časom. Na sam raz severozahodnega stebra sva po preplezanih 900 metrih stene stopila ob zori z eno samo mislijo in željo. Voda! Dehidracija in utrujenost sta bili neskončni, saj je cela noč minila ob zahtevnem plezanju v poledeneli steni in visenju na slabih stojiščih. Razočaranje je bilo neskončno, ko naju je na razu veter dobesedno vrgel po tleh, o kuhanju ni bilo govora, zato sva krenila dalje in do prvega zavetja, ki je dovoljevalo kuhanje, priplezala nekaj raztežajev višje. Smer se je nadaljevala v neskončnost. Vreme se je počasi slabšalo, nekaj orientacijskih težav, dehidracija in pomanjkanje spanca so vsake toliko prebudili dvom v srečen razplet zgodbe. A druga možnost, povratak po isti smeri, se nama je z vsakim pridobljenim metrom bolj odmikala. Edina pot v dolino je vodila čez vrh Fitz Roya in spusti po vrvi po klasični Francosko-argentinski smeri. Pod nama je bilo že skoraj štirideset raztežajev, stena nad nama pa je še vedno kazala zobe. Mineval je drugi dan brez spanja in skoraj nič pijače. V vsakem zahtevnejšem raztežaju sva se čudila najini nenavadni nemoči. Glava je točno vedela, kaj morajo narediti roke, le mišice se niso odzivale impulzom. Tudi sporazumevanje med nama se je ob boleče suhem grlu omejilo zgolj na osnovne plezalske ukaze. Jasnina neba je že davno izginila. Od poldneva sva plezala v oblakih, proti večeru je začelo še snežiti. Nervozno sva hitela, saj bi noč ob že tako nični vidljivosti pomenila hud zaplet. Ob desetih zvečer, slabo uro pred trdo temo, sva priplezala na vršni plato. Na vrhu sem bil že dvakrat, nazadnje lani, a vseeno se mi ni sanjalo, kateri je pravi vrh, s katerega vodi sestop. Skoraj uro sva tekala po vršnem platoju, videla sva le nekaj deset metrov predse. Nekaj minut pred temo sem opazil značilni balvan tik pod vrhom. Globoko sva si oddahnila in začela sestopati v vse hujšem snežnem viharju.

MRZLA NOČ

Po nekaj metrih mi počni pod nogami. Dereza v dveh kosih obvisi na levi nogi. Kriki jeze in obupa v 45-stopinjskem ledenem pobočju se izgublja v rohnenju vetra. »Tole bo šlo pa na tanko,« si mislim in tiščim glavo v pobočje, ki me hitro ohladi, in trezno razmišljanje prevlada. »Hodil bom pred teboj in ti brcal stopinje za levo nogo,« reče Grega in že hiti po strmini. V zmešnjavi gostih snežink, ki jih nosi veter, vse večjih pršnih plazov in soja čelne svetilke komaj vidim stopinje. V rokah imava samo lahka ledna kladivo, zato se krčevito oprijemam stopinj z mokrimi rokavicami. Po stotih višinskih metrih se pobočje spremeni v kot kost trdo drsalnico pod desetimi centimetri novega snega. Aluminijske dereze tudi Gregi ne prijemljejo več dobro. Odločiva se, da v prvo skalo zabodeva klin in se spustiva po vrvi. Po prvem spustu naletim na najlonski trak okoli skalnega roglja. »Ok, pridi!« zakričim in si oddahnem. Tu nekje pod nama bi moralo biti že prvo sidrišče sestopne smeri preko 650-metrške stene. Ko pride Grega do mene, je okoli naju že norišnica. Orkanskemu vetru in sneženju se pridružijo stalni pršni plazovi, ki naju zasipajo, viseč v tanki zanki, kot obeska za kjuče.

Pripraviva spust in hitro izginem v globino. Stena postane strma, zato me plazovi zasipajo direktno v obraz. Kljub kapuci imam sneg povsod in obleka se spreminja v leden oklep. Svetlobni snop zaman išče sidrišče v steni. Nič, vse naokoli je belo. Vse se premika in drvi navzdol v tokovih snega. Pridem skoraj do konca vrvi. Še enkrat željno pogledam naokoli, zaniham še levo in desno, nič. »Ne najdem prekletega abzajla, fiksiraj vrv, da pridem nazaj gor!« se derem v noč kljub "iglam" v grlu. Grega dojame, za kaj gre, in čez petnajst minut sva skupaj. Le kratek predah in spustim se v sosednjo grapo. Spet nič in spet šestdeset metrov vzpenjanja po zamrznjenih vrveh. Grega drgetajoč tudi sam opravi dva Sizifova spusta v globino in kasneje vse še enkrat ponoviva. Nikakor ne najdeva sidrišč. Utrujena se odločiva, da počakava do zore. Poizkušava izkopati polico, da bi vsaj sedla, če že ne morava kuhati in natopiti prepotrebne tekočine. Zaman, vse je ledeno in globoko le nekaj deset centimetrov. Karkoli izkopljeva, v hipu zapolnijo plazovi. Kljub delu in puhastim bundam drgetava in šklepetava z zobmi. Prsti na rokah so brezčutni in čutiva, da nama še tisto nekaj preostale energije prehitro odteka. Izvlečeva bivak vrečo in se v stoje pokrijeva z njo. Kljub temu da naju veter, ki se zaletava v naju kot v jadro, meče po tleh, se nama za hip zazdi, da je postalo topleje. »Nujno morava natopiti nekaj vode, če ne, naju bo pobralo,« se oba stinjava in

SLOVENSKA GORNIŠKA ŠOLA
SLOVENIAN MOUNTAINEERING SCHOOL

Pokrujemo najboljše in preizkušeno znanje gorskih vodnikov z mednarodno licenco s področja gornišva, sportnega plezanja in alpinizma.

Pojdite z nami na zahtevno brezpotje, plezalnico sneg, alpaki, smučarski, tečaj sportnega ali lednega plezanja, turno smuko ali trekking v Patagoniji!

www.gorniskasola.net

že hitiva s pripravo. V dolini tako običajno opravilo, kot je kuhanje, tu postane skoraj nemogoče. Stojte, pokrita z vrečo, eden drži kuhalnik, drugi posodo, nekako proizvedeva nekaj decilitrov mrzle vode, ki samo še poveča najino žejo. Skozi tanko špranjo opaziva, da je zunaj že svetlo. Pospraviva opremo in ponovno pripraviva ledene vrvi za spust. Nebo je jasno, a vse okoli naju je na debelo oblečeno v sneg, ki ga močan veter v vrtincih nosi naokoli. Nemogoče je gledati brez očal, vsak sunek vetra naju tepe s snegom po golem obrazu kot šiba. Po nekaj dramatičnih spustih prideva v strmo južno steno, kjer spusti potekajo vse hitreje, veter je vse šibkejši. Šele takrat se zavem, da imam prste na rokah povsem lesene. Poizkušam jih oživeti, tlačim jih pod pazduho, v usta in uspe mi prebuditi vse razen konic dveh. Nazaj nataknem ledene rokavice in odhitiva naprej. V zgodnjem popoldnevu stojiva pod steno, topiva sneg in kinkava. Napetost začenja popuščati, a poti še ni konec.

LOCOS ESLOVENOS

V naslednjih nekaj urah sva v globokem južnem snegu prečila celoten ledenik pod stenami Fitz Roy, Mermoza in Guillameta, se povzpela na sedlo in se na drugi strani po razbitem skalovju odpeljala do najinega zavetja pod prelazom Quadrado. Na hitro sva skuhala juho, spila liter pijače, nato pa odhitela naprej v dolino. Skrbelo me je za moja prsta, ki sta bila še vedno trda, nekoliko plava in neobčutljiva. Vedel sem, da sem pomrznil, zato sem kljub Gregovim predlogom po spanju na najinem bivaku vztrajal pri sestopu v dolino. Pospravila sva celotno opremo in se otovorjena kot muli po strmi poti spustila v doline reke Rio Electrico, kjer se nahaja bazni tabor Piedra del Fraile. Po dveh urah sva se sesedla pred lesene ute, kjer si plezalci ob deževnih dneh kuhajo in krajšajo čas. Tam sta bila slovenska prijateljca in Thomas, Američan, ki se mu je dobesedno zaletelo ob novici, da sva preplezala novo smer in bila na vrhu Fitz Roya. »Nihče ni v tem času preplezal karkoli omembe vrednega. Vreme je bilo preslabo,« nama je hitel razlagati. Okoli so se nabrali tudi ostali plezalci, ponujali hrano, pijačo, čestitke so deževale. Tudi sama sva počasi začela dojemati, kaj sva pravzaprav storila in iz česa sva se živa izvlekla. 600 metrov nove smeri in še 1100 višinskih metrov plezanja do vrha, vihar na vrhu in nori sestop. Novo smer sva posvetila Ožbeju Povsodu, dobremu Gregovemu prijatelju, ki se je lansko jesen smrtno ponesrečil. Smeri sva dala ime Zadnji dnevi raja. Skupaj sva bila v akciji celih 72 ur, brez minute spanja, z dvema litroma pijače in nekaj energijskimi ploščicami. Nekaj rezerve je verjetno še bilo, kaj dosti pa zagotovo ne. "Locos Eslovenos" ('nora Slovenca') so naju potem klicali preostali čas bivanja v mestu El Chalten. Pozornost in čestitke so nama prijale, a žal sva morala čim prej domov. Najini neobčutljivi prsti, posebno moj mezinec, so zahtevali strokoven pregled.

Potovanje domov iz uspešne alpinistične odprave je ena od stvari, zaradi katerih se alpinisti vedno znova odpravljamo iz varnega zavetja doma v negostoljuben svet visokih in težkih gora. Celotno potovanje mine napol v sanjah, zadovoljnem občutku po dobro opravljenem delu in nestrpnem pričakovanju po snidenju z dragimi. Doma se po dolgi odsotnosti zgrnejo na nas številni opravki, vsakdanje težave, hiter življenjski tok, v katerem je takoj treba začeti plavati. Ko enkrat življenje steče po starem, pa se spet od nekje pojavi nova ideja, nova želja in nova pot. Vedno bo tako!

